
KONFERENCIA-BESZÁMOLÓ

A MAGATARTÁSORVOSLÁS SZEREPE A KÖZÉP-KELET-EURÓPAI HALÁLOZÁSI ÉS EGÉSZSÉGI KRÍZIS KUTATÁSÁBAN ÉS MEGELŐZÉSÉBEN

- A konferencia időpontja: 2004. augusztus 30–31.
- Helyszíne: Semmelweis Egyetem, Nagyvárad téri Elméleti Tömb, 1089 Budapest, Nagyvárad tér 4.
- Fő szervezők: Selye János Magyar Magatartástudományi és Magatartásorvoslási Társaság, Semmelweis Egyetem, Magatartástudományi Intézet
- További szervezők: International Society of Behavioural Medicine, United Nations Developmental Programmes (UNDP), Végeken Alapítvány, AEP Section of Epidemiology and Social Psychiatry Group April 2002

A konferencia a Mainzban 2004. augusztus 24–28. között zajló Nemzetközi Magatartásorvoslási Konferencia szatellit rendezvénye volt, valamint négy, a témával foglalkozó United Nations Development Programme (UNDP) pályázat záróülése, a jelenleg folyó „Európai szövetség a depresszió ellen” európai keretprogram (EAAD) munkamegbeszélése és a WHO 2005-ös, a lelki egészség jelentőségét áttekintő konferenciájának előkészítő ülése.

A konferencia célja elsősorban az intenzív párbeszéd, együttműködés és gyakorlati ajánlások megfogalmazása volt a nemzetközi, hazai és a régiókból érkező kutatók, egészségpolitikusok és klinikusok közreműködésével. A találkozón 21 országból 146-an vettek részt, 109 résztvevő Közép- és Kelet-Európából (Bulgária, Lengyelország, Magyarország, Örményország, Románia, Szlovákia).

Az első nap áttekintő előadásain és vitacsoportjain olyan nemzetközi hírnök kutatók vettek részt, mint Lennart Levi, a Karolinska Egyetem Pszichoszociális Intézetének megalapítója, Brian Oldenburg, Antti Uutela, Neil Schneiderman és Edwin Fisher, a leghatékonyabb ausztrál, finn és amerikai közösségi alapú magatartásorvoslási megelőzési programok vezetői, Johannes Siegrist, a munkastressz elméletek megalapozója, Redford

Williams, a depresszió genetikai és pszichoszociális összefüggéseinek kutatója, valamint Martin Bobak, a Whitehall Study egyik vezetője.

A második nap kilenc intenzív témacsoportja a következő volt: 1. egészségfejlesztő programok, 2. kardiovaszkuláris megbetegedések, 3. önkárosító magatartásformák: öngyilkosság, alkohol és drog, 4. a megelőzés finanszírozása, 5. közösségi alapú programok, 6. krónikus megbetegedések pszichoszociális aspektusai, 7. szociális-gazdasági helyzet és egészség, 8. gyermekek és a család egészsége, 9. idősor: az idősek egészsége és életminősége.

A témacsoportok vezetői olyan nemzetközileg elismert szakemberek voltak, mint John Barefoot, az ellenségesség szív-érrendszeri hatásainak leírója, vagy Linda Bauman, a harmadik világ legeredményesebb cukorbetegség elleni programjainak vezetője.

A KONFERENCIA EREDMÉNYEI

A konferencia alapvető célja a régiókban az utóbbi évtizedekben tapasztalt halálozási és egészségi krízis okainak vizsgálata és az egészségfejlesztés lehetőségeinek megbeszélése volt. Ez a jelenség rendkívüli kihívás az orvostudomány, a népegészségügy és az egészségpolitika számára egyaránt. A konferencia a legkiválóbb nemzetközi és hazai szakemberek közreműködésével azt vizsgálta, hogy mi lehet az oka, hogy míg az 1960-as években régiókban viszonylag jók voltak az egészségi mutatók, addig ma a középkorú férfiak halálozása magasabb, mint az 1930-as években volt. Annak valószínűsége, hogy egy férfi túléli a 65. életévét Magyarországon ma csupán 59%, ez az arány Ausztriában 80%. A középkorú nők idő előtti halálozása is háromszor magasabb, mint az európai átlag. Mit tehetünk ezeknek a tragikus jelenségeknek a változtatására?

A magatartásorvoslás olyan multidiszciplináris megközelítést jelent, amely a genetika, élettan, szomatikus orvostudomány ismereteit ötvözi a pszichológiai, népegészségügyi, szociológiai, antropológiai eredményekkel. A régiókban tapasztalható egészségi krízis hátterében a krónikus stressz és az azzal való megbirkózási készségek elégtelensége alapvető. Míg az objektív mutatók (gének, életkor, nem) hatásait igen nehéz befolyásolni, a stresszel való megbirkózás készségei erősíthetőek – ennek bizonyítottan hatékony módszereit tárgyalta a konferencia.

Gyakorlati eredményként Közép-Kelet-Európai Magatartásorvoslási Hálózat alakult meg, amely következő összejeövetelét 2005 nyarán Kolozsvárott tartja. A Hálózat célja a magatartásorvoslási oktatás, kutatás és gyakorlati egészségfejlesztési módszerek bevezetése és erősítése a régió

országában, az egészségromlás okainak feltárása és lehetőség szerinti megelőzése céljából. Mint ahogyan Finnországban egy hasonló egészségi krízis hatására a „Mentsük meg a férfiakat!” mozgalom országos céllá vált, hasonló mozgalmak szervezése a Hálózatnak is fontos célkitűzése. Munkája során a Hálózat támaszkodni kíván a civil társadalom, a tömeg-tájékoztatás és az egészségfejlesztés ügyéért tenni kívánó személyek és csoportok minél szélesebb körű bevonására. Mivel az egészségi krízis a leszakadó rétegekben a legsúlyosabb, különösen itt van szükség sürgős lépésekre. A civil szervezetek közül az önkéntes kölcsönös egészségpénztárak, a foglalkozás-egészségügyi hálózat, a kisebbségi önkormányzatok és a munkanélkülieket támogató alapítványok szerepe alapvető a tervezett közösségi alapú egészségfejlesztési programok megvalósításához, amelyhez a bizonyítottan hatékony nemzetközi programok tapasztalatait és módszereit vesszük alapul. Nagyon reméljük, hogy a Hálózat komolyan hozzájárulhat a társadalmi tőke oly szükséges erősítéséhez régióinkban. A Hálózat honlapja egyelőre a www.selyesociety.org, elektronikus leveleket az info@selyesociety.org címre várunk.

Dr. Kopp Mária

Semmelweis Egyetem, Magatartástudományi Intézet
1089 Budapest, Nagyvárad tér 4.
E-mail: kopmar@net.sote.hu